

ชนาธิป ไชยเหล็ก, สุทธิพันธ์ สุทธิ, ปรีษฐกร ปิงกัน, รัชชญาภิช สำเนา, ยุทธภูมิ ศรีคำจีน, ทศกรณ์ ผูกจิตร, อรพรรณ กันยะมี, หิรัญวุฒิ แพร่คุณธรรม
ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 38 ระหว่างวันที่ 22-28 กันยายน 2562 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้หวัดใหญ่ 4 เหตุการณ์

จังหวัดสุโขทัย พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ในเรือนจำ อำเภอสวรรคโลก เป็นผู้ต้องขังชาย 230 ราย จากผู้ต้องขังทั้งหมด 746 คน (ชาย 641 คน หญิง 105 คน) รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 18 กันยายน 2562 ด้วยอาการไข้ ไอ เจ็บคอ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามเนื้อตามตัว 9 ราย พบผู้ป่วยสูงสุดในวันที่ 22 กันยายน 2562 จำนวน 54 ราย และล่าสุดวันที่ 26 กันยายน 2562 จำนวน 4 ราย ผู้ป่วยทั้งหมดเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของเรือนจำ มีไข้สูงมากกว่า 38.5 องศาเซลเซียส จำนวน 37 ราย แพทย์จ่ายยาต้านไวรัส (Oseltamivir) ในกลุ่มนี้ยังพบผู้ป่วยที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูงจำนวน 4 ราย (โรคหอบหืด 1 ราย โรคหลอดเลือดหัวใจเรื้อรัง 1 ราย โรคไตอักเสบ 1 ราย และภาวะภูมิคุ้มกันต่ำ 1 ราย) เก็บตัวอย่างด้วยวิธี Throat swab ในผู้ป่วยที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ 2 ตัวอย่าง เพื่อส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่โดยวิธี RT-PCR ที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2562 พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A (H3) พื้นที่เฝ้าระวังควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดนราธิวาส พบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ในเรือนจำกลางนราธิวาส 130 ราย พบผู้ป่วยตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2562 ด้วยอาการไอแห้ง ไม่มีเสมหะ ครั่นเนื้อตัว ปวดเมื่อยตามตัว ปวดบริเวณบั้นเอวและก้นกบ ปวดกระบอกตา ร้าวไปท้ายทอย ตาแดง พร่า น้ำตาไหล ปากแดงแห้ง เจ็บคอ 68 ราย ล่าสุดวันที่ 27 กันยายน 2562 พบผู้ป่วย 9 ราย แพทย์ได้ตรวจรักษาและจ่ายยาต้านไวรัส (Oseltamivir) แยกกักผู้ป่วย และแจกหน้ากากอนามัยให้ผู้ป่วย ไม่ได้เก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ อยู่ระหว่างการติดตามเฝ้าระวังควบคุมโรคอย่างใกล้ชิด

จังหวัดสระบุรี พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ในเรือนจำสระบุรี เป็นผู้ต้องขังหญิง 56 ราย รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 22 กันยายน 2562 ด้วยอาการไข้ เจ็บคอ ไอแห้ง ๆ มีน้ำมูก ปวดกล้ามเนื้อ 15 ราย

วันที่ 26 กันยายน 2562 พบผู้ป่วยสูงสุด 33 ราย และล่าสุดวันที่ 27 กันยายน 2562 พบผู้ป่วย 8 ราย ทีมสอบสวนโรค จังหวัดสระบุรี แนะนำให้พยาบาลเรือนจำ ดำเนินการคัดกรองผู้ป่วยทุกวัน หากพบผู้ต้องขังมีอาการป่วยให้แยกผู้ป่วยทันที นอกจากนี้ ได้แจกหน้ากากอนามัย จ่ายยาต้านไวรัส (Oseltamivir) 10 ราย และเก็บตัวอย่าง Throat swab ส่งตรวจหาเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ 3 ราย ที่ห้องปฏิบัติการ สถาบันบำราศนราดูร เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2562 พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A (H1N1/2009)

จังหวัดนครราชสีมา พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต 1 ราย เพศชาย อายุ 93 ปี ขณะป่วยอยู่วันที่ 12 ตำบลหนองตะเภา อำเภอนางรอง บัญชีมาก จังหวัดนครราชสีมา ผู้เสียชีวิตมีโรคประจำตัวเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจเรื้อรัง ขาดการรักษาต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 ไม่เคยรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ เริ่มป่วยวันที่ 6 กันยายน 2562 ด้วยอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก ถ่ายเหลว เหงื่อเย็น รับประทานอาหารได้น้อย วันที่ 10 กันยายน 2562 เข้ารับการรักษาโรงพยาบาลหนองบุญมาก แพทย์วินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่ชนิด A ปอดอักเสบ มีภาวะหายใจล้มเหลวเฉียบพลัน แพทย์ใส่ท่อช่วยหายใจ ส่งไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนครราชสีมา ในวันเดียวกัน ผู้ป่วยเสียชีวิตวันที่ 17 กันยายน 2562 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการวิธี Rapid test พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A ลูกสาวและลูกชายมีประวัติป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่

2. การประเมินความเสี่ยงของโรคหัด

กองระบาดวิทยา สรุปสถานการณ์โรคหัด ในปี พ.ศ. 2562 ข้อมูล ณ วันที่ 13 กันยายน 2562 พบผู้ป่วยสงสัยโรคหัด จำนวน 6,526 ราย เสียชีวิต 15 ราย (อัตราป่วยตาย 0.21) เป็นผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 2,537 ราย (ร้อยละ 39) เป็นผู้ป่วยมีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา จำนวน 1,229 (ร้อยละ 18) ผู้ป่วยที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ กลุ่มผู้ป่วยที่มีอายุน้อยกว่า 1 ปี (อัตราป่วย 100.69 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ

1-4 ปี (อัตราป่วย 22.73 ต่อประชากรแสนคน) กลุ่มอายุ 20-29 ปี (อัตราป่วย 10.42 ต่อประชากรแสนคน) กลุ่มอายุ 30-39 ปี (อัตราป่วย 9.49 ต่อแสนประชากร) และกลุ่มอายุ 5-9 ปี (อัตราป่วย 8.91 ต่อแสนประชากร) ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีผู้ป่วยสะสมสูงสุด 5 จังหวัดแรก คือ จังหวัดนราธิวาส (ร้อยละ 22) ปัตตานี (ร้อยละ 13) ชลบุรี (ร้อยละ 8) สงขลา (ร้อยละ 7) และร้อยเอ็ด (ร้อยละ 7) ตามลำดับ ในสัปดาห์ที่ผ่านมา พบเหตุการณ์ระบาดในพื้นที่ จังหวัดระยอง 2 เหตุการณ์ คือ พบการระบาดในโรงงานเอกชน อำเภอปลวกแดง เรือจำแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง อำเภอบ้านค่าย และจังหวัดพังงา 1 เหตุการณ์ คือ พบเหตุการณ์ระบาดในเรือจำแห่งหนึ่งในจังหวัดพังงา และมีผู้ป่วยสงสัยโรคหัดเสียชีวิต 1 ราย ในอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

การพยากรณ์โรคและภัยสุขภาพประจำสัปดาห์นี้ คาดการณ์ว่าจะมีการระบาดอย่างต่อเนื่องทั้งปี ทั้งในกลุ่มเด็กไทย และเด็กต่างชาติที่ไม่ได้รับวัคซีน รวมทั้งกลุ่มผู้ใหญ่ อายุ 20-40 ปี ทั้งในชุมชน โรงเรียน สถานศึกษา โรงงาน ค่ายทหาร รวมถึงในสถานพยาบาล

สิ่งที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม

ดำเนินการเฝ้าระวังผู้ป่วยสงสัยโรคหัดในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง พร้อมทั้งแจ้งให้บุคลากรทางการแพทย์ในทุกสถานบริการสาธารณสุขทราบถึงมาตรการการกำจัดโรคหัดตามพันธระสัญญานานาชาติ และให้ดำเนินการสอบสวนและรายงานผู้ป่วยในฐานข้อมูลกำจัดโรคหัด

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola) สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (DRC)

เว็บไซต์ CIDRAP รายงาน ณ วันที่ 26 กันยายน 2562 พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (DRC) อย่างต่อเนื่อง ตามข้อมูลรายงานบน Ebola dashboard ขององค์การอนามัยโลก พบผู้ป่วยรายใหม่ 3 ราย และมีผู้เสียชีวิตเพิ่มอีก 3 ราย ทำให้จนถึงขณะนี้พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในการระบาดครั้งนี้ทั้งสิ้น 3,178 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 2,122 ราย และมีผู้ป่วยสงสัยอยู่ระหว่างการสอบสวนโรค 520 ราย ข้อมูลล่าสุดจาก DRC's multisector Ebola committee (CMRE) พบผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่ารายใหม่ 4 ราย จากเมือง Komanda 2 ราย Kalunguta และ Mambasa แห่งละ 1 ราย ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวเป็นจุดการแพร่ระบาดสำคัญในช่วงเดือนสิงหาคม และกันยายน 2562

2. สถานการณ์โรคเมอร์ส ประเทศซาอุดีอาระเบีย

เว็บไซต์ CIDRAP รายงาน ณ วันที่ 27 กันยายน 2562 กระทรวงสาธารณสุขซาอุดีอาระเบีย พบผู้ป่วยรายที่สองของสัปดาห์นี้ และเป็นรายที่สามของเดือนกันยายน 2562 เพิ่มอีก 1 ราย เพศชาย จากเมือง Afif อายุ 41 ปี ไม่ทราบประวัติการสัมผัสสูง ผู้ป่วยรายนี้ถูกระบุว่าเป็นผู้ป่วยแบบ “Primary” กล่าวคือ ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อจากผู้ป่วยรายอื่น

ทั้งนี้ WHO's Eastern Mediterranean regional office รายงานว่า ตั้งแต่พบผู้ป่วยโรคเมอร์สรายแรกในปี พ.ศ. 2555 จนถึงวันที่ 19 กันยายน 2562 องค์การอนามัยโลกได้รับรายงานผู้ป่วยโรคเมอร์สทั้งสิ้น 2,468 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 850 ราย ส่วนใหญ่มาจากประเทศซาอุดีอาระเบีย